

Hamsileri temizleyelim ve kılçıklarını çıkartalım. Bir kabın içine hamsileri ve tuzu koyup güzelce harmanlayalım. Daha sonra hamsilerin her yerini, ayrı bir tabaktaki mısır ununa bulayalım. Tavaya sıvı yağ koyup kızdıralım ve hamsileri arkalı önlü pişirelim. Pilavı için: piringeri yıkayalım ve sıcak su ile ıslayıp, 30 dakika sıcak su da bekletelim. Soğanı, maydanozu ince ince doğuralım. Tencereye tereyağını koyup, eritelim ve içine soğanı ilave edip, kavuralım. İğne pinnci ibve edelim ve kanştıralım. Daha sonra karabiberi, tuzu, kuş üzümünü ilave edip, kanştıralım ve kısık ateşte suyunu çekene kadar pişirelim. Sarı olarak maydanozu ilave edelim ve kanştıralım. Hamsinin yansını fırın tepsisinin zeminine, parlak kısımlan altta kalacak şekilde dizelim. Üzerine hazırladığımız pilavı dökelim ve haşyalım. Kalan hamsilenn paflak olan kısımları üste gelecek şekilde dizelim ve önceden ısıtılmış 180° fırında 10-15 dakika pişirclim. Dil, yukandaki parçada hangi lglevinde kullanılmıştır?

- A) Şiirsel işlerinde
- B) Heyecana bağlı işlerinde
- C) Kanalı kontrol işlevinde
- D) Dil ötesi işlevinde
- E) Alıcıyı harekete geçirme işlerinde

Dikenin içinde uyuyan gülün hüznünü avuçlarımla okyanuslara taşıdım.

Yukandaki cümle aşağıdaki edebT metinlerden hangisinden alınmış olabilir?

- A) Haber yazısı
- B) Eleştiri
- C) Şiir
- D) Makale
- E) Geziyazısı

Öğretmen:

— Metinleri önce sözlü vs yazılı olarak ikiye ayırınız. Birincisi sözlü anlatım yolları ikincisi yazılı metinler.

Öğrenci:

— peki ya Kemaller kaç aynlır öğretmenim? (ha ha ha)

Öğretmen:

— Busoğuk espri bize gösteriyor ki konu anlaşılmamış. *Arkadaşlar anlattıklarım arka sıradan duyulabiliyor mu?*

Italik olarak bu parçada gösterilen öğretmenin konuşması dilin hangi işlerine örnek oluşturur?

- A) Alıcıyı harekete geçirme işlevine
- B) Şiirsel işleve
- C) Göndergesel ipeve
- D) Kanalı kontrol ipevine
- E) Dil ötesi işleve

Nazan Hanım kanepeye oturmuş, sarı siperli lambanın ışığında gazete okuyordu. Masanın üstünde ufak saatin gizli tıkırtısı,

suyouo y<ıf ıaı | souar ıı | uof | | Ğ Hr Ha uu uuaya uıjjuıı uır t uf |
veriyordu. Usulca kapı açıldı. İçeriye kuyruğunu kaldırarak,
kapının pervazına, minderin ucuna sürünerek bir kedi girdi.
Sobanın yanındaki şiltenin üstüne çıktı, klvrı|dı... Arkasından,
mavili fanila entarisi, siyah kuşağı, lepiska, gür saçlarını yarı
örtten mavi yemenisiyle, pembe, değirmi çehresiyle bir kadın
çekinerek ve başını sağ omzuna doğru bükerek duvarın kenarına dayandı. Durdu.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi kullanılmıştır?

- A) Destansı anlatım-Mizahi anlatım
- B) Betimleyici anlatım-Oyküleyici anlatır
- C) Öğretici anlatım-Lirik anlatır
- D) Düşsel (fantastik) anlatım-Açıklayıcı anlatım
- E) Tartışmacı Anlatım- Betimleyici anlatım

5. Kestaneleri bıçak yardımıyla yarın. Tencereye su koyup kaynatın. Kaynayınca kestaneleri ilave edip 10 dakika haşlayın. Sıcak suyun içinde 5 dakika bskletip süzün. Soğanları küp küp doğrayın. Tencereyi ocağa alıp ısıtın. Isınınca 4 yemek kaşığı zeytinyağı ve doğradığınız soğanları ilave edip 3-4 dakika kavurun. Salçayı ve bulgurları ekleyip 1-2 dakika daha kavurun. S bardak su ve tuz ilave edip kapağını kapatın. Kısık ateşte 15 dakika pişirin. Süzdüğünüz kestaneler tam soğumadan kabuklarını çıkarıp üzerlerindeki tüylü kısımlarını soyun. Tavayı ocağa alıp ısıtın. Isınınca tereyağı ve kestaneleri ilave edip 1-2 dakika çevirin. Pişmiş olan pilavınıza ilave edin. Karabiber ile tatlandırın ve karıştırın.

Bu metnin anlatımında aşağıdakilerden hangisi kullanılmıştır?

- A) Gelecekte söz eden anlatım
- B) Söyleşmeye bağlı anlatım
- C) Tartışmacı anlatım
- D) Düşsel (fantastik) anlatım
- E) Emredici anlatım

6. (I) Anlatmaya bağlı metinlerde temel unsur "olay örgüsü" dür. (II) Bu metinlerde olay örgüsü düzenlenmez yaşanır. (III) Bu metinlerde yapı; olay örgüsü kişiler yer zaman gibi birimlerin bir düzen içerisinde birleşmesiyle oluşur. (IV) Anlatmaya bağlı metinlerde ilahi bakış açısı kahraman anlatıcının bakış açısı ve gözlemci anlatım olmak üzere üst b bakış açısı ve anlatıcı vardır. (V) Bu metinlerde Kullanılan edebi dil metnin yazıldığı dönemin sosyal hayatına edebi zevkine ve anlayışına göre değişiklik gösterebilir, metnin dilinin ele alınan temayla ve verilmiş istenen mesajla da doğrudan ilişkisi vardır. Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı vardır?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

7. Anlatmaya bağlı edebi metinler destan, masal halk hikâyesi

mesnevi manzum hikâve hikâye ve romandır. Göstermeye

I

bağlı edebi metinler de tiyatro genel başlığı altında toplanmaktadır. Geleneksel Türk tiyatrosundan ortaoyunu ve Karagöz, modern tiyatrodan da oyun, dram, trajedi göstermeye bağlı edebi metinlerdendir. Her iki gruptaki metinlerin ortak özellikleri, insana özgü bir gerseklığın kurmacanın imkûnlarıyla

yorumlanması, dönüştürülmesi; bir olay örgüsünde birleşip bütünleşerek bir araya gelen kişi, mekan, zaman gibi öğeler yardımıyla insana özgü soyut gerçeğin somutlaştırılmasıdır. Anlatmaya bağlı edebi metinler ile göstermeye bağlı edebi metinler arasındaki temel farklılık anlatma ve gösterme kelimeleleriyle ifade edilen anlatma biçimlerindedir. Anlatma esasına bağlı

edebi metinler, yaşadığımız dünyada gerçekleşmiş veya gerçekleşen bir olayı, görünüşü olduğu gibi anlatırlar. Sanatçı dış

IV

dünyadan aldığı gerçeği, kendi duygusu, iç dünyası, yaşadığı dönemin özellikleriyle ve düşünceleriyle yoğurur; yaptığı seçimi okuyucunun hizmetine sunar. Bunu yaparken anlatacağı bir olay çerçevesinde ve bir anlatıcı ile oluşturur. Anlatmaya bağlı metinlerde üzerinde yaşadığımız dünyada görülen varlık, eşya, insan ve olaylardan hareketle yeni bir evren anlatılmaktadır. Bu evrene kurmaca evren olarak adlandırılır. Edebi metinlerin özelliklerinden biri kurmaca oluşlarıdır. Amaşlan okuyucu veya dinleyicide estetik yaşantı uyandırmak, böylece onları zenginleştirmektedir. Anlatma esasına bağlı ilk metin türü masal ve destandır.

Olay çevresinde gelişen anlatma arasına bağlı metinlerin gelişimi masal ve destandan madem tarz romana uzanan bu çizgidir. Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

8. Aşağıdakilerden hangisi kişinin hayatını konu alan metinlerden biridir?

- A) Açık oturum B) Haber yazısı
C) Masal D) Roman
E) Geziyazısı

9. Aşağıdakilerin hangisinde anlatmaya bağlı türler bir arada verilmiştir?

- A) Masal, destan, hikaye
B) Trajedi, komedi, meddah
C) Deneme, fıkra, makale
D) Anı, biyografi, günlük
E) Haber yazısı, gezi yazısı, meddah

10. Günümüzün dünyasında çevre kirliliği, tüm gezegeni kaplayan boyutlara ulaşmış durumda. Dünyanın birçok bölgesinde insanlar, çevre felaketine karşı korumamız, nükleer tehdit ve radyasyondan habersiz bir yaşam sürmektedir. Bilim adamları ise bu olumsuzlukların devamı halinde dünyadaki tüm canlıların ciddi biçimde tehdit altında olduğunu vurguluyorlar. Halbuki inşanoğlunun gelişimi başlarda yaşam ve doğal çevre ile uyum içinde sürmüştür. Ancak dünyadaki toplumsal ve teknolojik gelişmelerin hızla artışı karşısında ekolojik sistemin bu hassas dengesi giderek bozulmuştur. Bu tehlikeli gelişmenin seyircisi durumunda olan insanlık ise dünyada dengeli bir çevrenin korunamaması halinde tüm canlıların varlığının sürmesinin olanaksızlığını acaba ne zaman anlayacak?

Bu parçanın anlatımında aşağıda verilen anlatım biçimlerinden hangisi kullanılmıştır?

- A) Açıklama B) Karşılaştırma C) Betimleme
D) Öyküleme E) Ömekleme

11. Bazı insanlar okumakta zorluk peker. Bu durum yaşa bağlı değildir. Nedenleri arasında sağlık sorunları, işitme, özellikle de görme bozukluNarı sayılabilir. Bazen de çocuklar okulda iyi öğretilmediği işin okuma öğrenemez. KüçüklüNerinde durmadan evden eve taşınan ailelerin çocuNarı değişik okullara uyum sağlamakta güçlük çekebilir, bu yüzden iyi okuyamayabilirler. Ayrıca bazı çocuklar okumaktan hoşlanmayabilir, başka şeylerle uğraşmak onları daha mudu edebilir. Okuma öğrenmekte güçlük çeken çocuklara yardımcı olmak için eğitilmiş özel öğretmenler vardır. Bunlar çocuğun neden yaşitları gibi öğrenemediğini testler uygulayarak araştırır. Sorunun ne olduğu bir kez saptanınca, çocuğun özel eğitimle okuma öğrenmesi kolaylaşır.

Bu parçanın anlatımında aşağıda verilen anlatım biçimlerinden hangisi kullanılmıştır?

- A) Öyküleme
B) Tartışma
C) Mizahi anlatım
D) Betimleme
E) Karşılaştırma

12. Metinlerin sınıflandırılmasında aşağıdakilerden hangisi dikkate alınmaz?

- A) Anlatım türüne
B) Kullanılan dilin işlevi
C) Yazılış amaçları
D) Gerçeklikle ilişkileri
E) Coğrafi bölgeleri

www.derskitabicevaplirim.com

Cevaplar :

1)E, 2)C, 3)D, 4)B, 5)E, 6)D, 7)D, 8)E, 9)A, 10)A, 11)B, 12)E,